Discografia catalana de música clàssica

per Albert Ferrer Flamarich

L'extensió, la competitivitat i el caràcter ultraselectiu del mercat discogràfic són cada vegada més grans. Les companyies de música culta han de ser imaginatives i oferir un ventall variat i s'han d'avesar a la recuperació del patrimoni català i hispànic. Repassarem algunes de les novetats més destacades dels tres segells catalans pioners en aquesta tasca: Columna Música, Tritó i La mà de Guido.

Prèviament cal citar el disc *Melodies per a orgue i violí*, editat per les Publicacions de l'Abadia de Montserrat i Discmedi, que inclou vint peces de cants de meditació interpretats per sor Verònica Yong al violí i el pare Jordi-Agustí Piqué a l'orgue. Enregistrat a la basílica de Montserrat, el repertori recull melodies de totes les èpoques, incloent-hi autors populars catalans, i és un tribut als tres-cents anys de la fundació de la congregació de Saint Paul a Chartres, comunitat a la qual pertany la monja coreana Verònica Yong.

Cervelló, bellesa i tradició

Jordi Cervelló (Barcelona, 1935) ha estat el compositor resident de la temporada de concerts 2010-2011 de l'Orquestra Simfònica del Vallès. L'orquestra n'ha estrenat una obra, la fanfara «Els tres tambors», i n'ha ofert altres tan significatives com «Divertimento 2002» i «Anna Frank, un símbol». És, doncs, un bon moment per a comentar un disc que, tot i no ser una novetat, manté el seu interès.

Es tracta de l'enregistrament del reduït i eclèctic corpus pianístic del compositor, format majoritàriament per peces breus de poètica saturnal —sense perfils decadents— i que conviden a la introspecció. Hi ha herència de la modernitat amb tempteigs atonals (la complexa «Studio-Fantasia») i alguna obra que sembla més un exercici compositiu que una miniatura estructuralment sostenible («Petita suite» o «Un sospir»). No és el cas de «Momento musical», el desenvolupament del qual amaga bé l'essència minimalista. Moltes d'aquestes peces comparteixen una idea germinal que progressa a través d'una escriptura diàfana i d'aparent simplicitat, amb una estètica tremendament accessible pels seus vincles amb la varietat idiomàtica del segle XIX. És el cas de les obres «A Franz Schubert», «Preludiando», «Balada a Rubinstein», «Arabesque».

Aquestes característiques les allunyen de l'agressivitat i l'especulació d'altres compositors coetanis i, potser, converteixen aquesta producció pianística en un vehicle menys icònic que l'obra de Cervelló orquestral i per a arcs. No obstant això, és un disc idoni per als qui desconfien de la creació actual i per als amants del piano. L'oient trobarà en José Enrique Bagaría un dels pianistes catalans de major solvència tècnica i expressiva de les noves generacions. L'edició de Columna Música (ref.: 1CM0187; duració: 41 minuts) és elegant en el disseny i són excel·lents les notes de carpeta elaborades pel musicòleg Joan Vives.

L'Albéniz orquestral

Una de les grans aportacions discogràfiques del primer semestre de 2011 és la del segell Tritó amb l'obra simfònica d'Isaac Albéniz (ref.: TD 0078; duració: 50 minuts). Al marge de les composicions concertants («Concierto fantástico» i «Rapsodia española»), per obra simfònica d'Albéniz s'ha considerat les orquestracions d'«Iberia» fetes per Fernández Arbós, Suriñach i la inacabada de Francisco Guerrero, la més moderna i ambiciosa i que sobrepassa la mera transcripció. No obstant això, en essència, obra orquestral ho són la rapsòdia «Catalonia» i la suite «Escenes simfòniques catalanes», que formen part d'aquest disc, complementat per la suite orquestral de *Pepita Jiménez*, a càrrec de José de Eusebio, que ha configurat un poema simfònic amb fragments procedents del segon acte d'aquesta òpera.

Cal destacar que els enregistraments de «Catalonia» són molt escassos, antics i il·localitzables; valgui com a exemple que l'aportació d'Igor Markevitch al capdavant de la Simfònica de RTVE l'any 1969, encara

considerada la referència de l'obra, resulta introbable. Una situació diferent és la de les «Escenes simfòniques catalanes», atès que es tracta del primer enregistrament mundial. L'obra es presenta com una de les fites del simfonisme espanyol anterior a la primera gran guerra. S'hi entreveu l'herència de Massenet i Saint-Saëns en el tarannà, i la intel·ligència i la precisió d'un Korsakov o un Ravel en la instrumentació i els efectes.

La captació de so és de qualitat i tant l'OBC com el director Jaime Martín fan un treball excel·lent. És una lectura sumptuosa, que parteix d'una sàvia dosificació del perillós *rubato* albenizià i juga amb una gran habilitat amb les textures i l'equilibri de plans sonors. Sens dubte és un dels discs amb música d'Albéniz més significatius dels que s'han comercialitzat els darrers anys.

Mompou redescobert

A la darreria de 2008 la Fundació Mompou va anunciar la troballa d'una trentena de partitures inèdites, pertanyents a la primera etapa del compositor. Columna Música s'ha encarregat de publicar-les, en dos discs. El primer, titulat *Impressions. Obres per a piano*, inclou les «Impressions de muntanya» (1910), «Dues impressions» (1911), «Impressions sobre la vida d'un miner» (1914), «Dues arabesques» (1915), «Les amigues entren al camp» (1916) i «Ball pla». Aquestes, juntament amb les ja conegudes «Pessebres» i «Impressions íntimes», s'inspiren en els records, els passeigs, la platja, les muntanyes i altres experiències quotidianes. Estableixen un fort vincle entre vida i obra i tenen un arrelat caràcter evocatiu, sense literalitat. Preludien l'elevació del llenguatge madur de Mompou, tan característic per les el·lipsis, la brevetat, l'elegància en la forma i el tracte melòdic basat en una harmonia flexible sense afegits inútils. No obstant això, són obres d'arrel postromàntica, d'influència francesa i tímid paisatgisme de qualitat diversa. Per aquest motiu el compositor i, més tard, la seva vídua van desestimar-ne l'edició.

Mac McClure, molt vinculat a la Fundació Mompou i al segell Columna Música (ref.: 1CM0242; duració: 65 minuts), ha fet el primer enregistrament mundial d'aquestes obres. En general, la seva recreació remet a un concepte lícitament romàntic i adequat a la nostàlgia d'unes peces creades amb una mirada retrospectiva cap a la infància, el temps passat i vivències molt personals. De l'edició, cal lamentar l'absència d'unes notes de carpeta musicològiques dignes de tan important exhumació.

Uns paràmetres semblants presenta l'altre disc (ref.: 1CM0241; duració: 65 minuts), amb el títol *Cançons i danses*: no es tracta de l'obra homònima, sinó d'un recull de cançons i alguna dansa. En el vessant musical, la selecció és variada temàticament i estilísticament: des d'harmonitzacions de cançons tradicionals fins a difuminats ritmes de tango i havanera, passant per dedicatòries a l'esposa o obres d'herència debussiana, com «Petit cementiri a la tarda». Mac McClure i Marisa Martins tradueixen l'hermetisme de sentiments i l'essencialitat expressiva tan genuïns en el compositor. Sobresurt «De profundis clamavi ad te, Domine», un salm la profunditat del qual Marisa Martins dramatitza amb lleus tons operístics. Igualment «El pont de Montjuïc» i «5 melodies» (sobre poemes de Paul Valéry) reben un lícit acostament romàntic en què s'aprecien millores tècniques, de fraseig i de dicció de la mezzosoprano respecte de treballs anteriors.

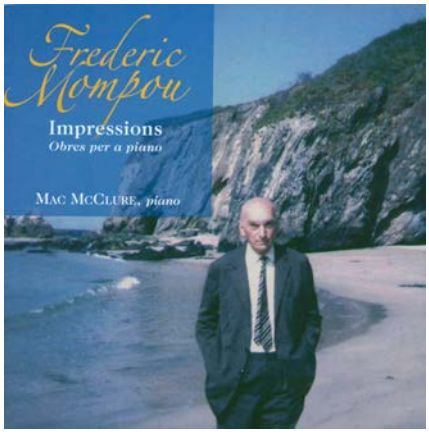

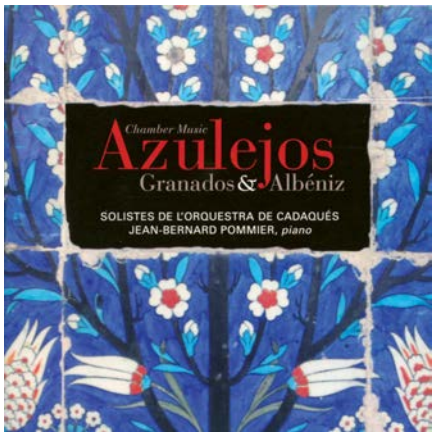

Cal esmentar «Viatge definitiu», sobre textos de Juan Ramón Jiménez, cantat *a cappella*.

Granados: cambra i piano

Discobi, Columna Música i CPO han enregistrat l'obra de cambra d'Enric Granados: l'un es va centrar en el «Trio amb piano en Do major» i els altres en el «Quintet op. 49 en sol menor». Tritó (Ref.: TD 0076; duració: 50 minuts) ha optat per enregistrar ambdues obres amb solistes de l'Orquestra de Cadaqués i Jean Bernard Pommiere al piano. A més, l'edició ofereix l'al·licient de presentar les dues versions del Quintet, la de Madrid i la de Barcelona.

L'original és la barcelonina i consta de dos moviments per manca de la part pianística del tercer. La madrilenya és una revisió posterior a l'estrena que destaca per la condensació en el desenvolupament del primer moviment i algunes modificacions en el segon. La lectura de les notes de carpeta de Douglas Riva és imprescindible. Tant el Quintet com el Trio són obres hereves del romanticisme germànic i francès, que Granados va assimilar durant l'estada a París. Però també hi ha un cert exotisme o orientalisme que passa per hispànic en passatges modals i girs d'allò que aleshores consideraven un exemple de folklore nacional. Aquesta amalgama, més rica que la de Bretón i Chapí, que també van crear obres de cambra, marcarà el discórrer de Gaspar Cassadó.

La interpretació, a càrrec de quatre solistes de l'Orquestra de Cadaqués i Jean Bernard Pommiere al piano, és referencial i s'equipara a la del Trio Salzburger (1994) editada per CPO. El compacte també inclou l'albeniziana «Azulejos», completada per Granados i que Pommiere interpreta amb exquisidesa melòdica i atmosferes de colors velats. El pianista la concep amb una filiació raveliana, sense artifici, senzilla i balsàmica.

El darrer compacte, del segell sabadellenc La mà de Guido, ens atansa a l'obra pianística del compositor ilerdenc. Emili Blasco enfoca el seu treball des de les arrels populars de la música i aproxima l'oient cap a un flux comunicatiu lluminós i càlid. És el cas d'«Aparición», la «Serenata Amparo» o el «Capricho español». El seu Granados és suggeridor, animós, amb una significativa cura rítmica, envoltat d'èmfasi i soltesa com en la «Rapsodia aragonesa», que respira i transpira l'aire d'allò que és propi. Hi ha inflexions, notes i frases secundàries, retencions i articulacions en un bon treball interpretatiu que defuig extravagàncies, especialment en els «Valsos romàntics», els «Valsos poètics» i en les dues sèries d'«Escenes poètiques». Són obres en què la poesia és portada a un lloable grau de depuració, amb pinzellades de jovialitat i una sana fluctuació entre la transcendència i la bagatel·la.

El resultat és una execució correcta, amb dosis de transparència, digitació ben articulada i, en definitiva, les qualitats de domini tècnic i expressiu mínims per a aquest repertori ple de canvis estètics interns i de caràcter evocatiu. L'edició ofereix unes breus notes de carpeta en tres idiomes i l'estètica habitual (ref.: LMG 2100; duració: 87 minuts) de la discogràfica.